

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „професор“
в професионално направление 2.4. Религия и теология (История на религиите),
за нуждите на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ),
Богословски факултет (Бог. Ф),
обявен в ДВ бр. 63 от 30 юли 2021 г.

Становището е изготвено от: доц. д-р Мариян Богоев Стоядинов – ВТУ «Св. св. Кирил и Методий» (Религия и теология/Хуманитарни науки), в качеството ми на член на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД 38-450/17.09.2021 г. на Ректора на Софийския университет.

За участие в обявения конкурс е подал документи един кандидат: **доц. д-р Клара Асенова Тонева**, СУ «Св. Климент Охридски»

I. Общо описание на представените материали

1. Данни за кандидатурата

Представените по конкурса документи от кандидата съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (ПУРПНСЗАДСУ).

За участие в конкурса кандидатът Клара Асенова Тонева е представила списък, в който са включени 2 монографии, 4 студии, 16 статии (5 от които на английски ез.) и 2 учебни помагала, или общо 24 заглавия. Представени са и други документи (*Ректорска награда за млад учен за 2005 г., удостоверение от СУ за заемани академични длъжности, справка за аудиторна заетост, служебни бележки за участие в 6 проекта, служебна бележка за хоноруван преподавател във Военна академия, справка за научни ръководства на магистранти и докторанти*), подкрепящи постиженията на кандидата.

Приложените документи удостоверяват необходимите практически и академични постижения на Клара Тонева в областта на *Историята на религиите* в частност и в *Систематическото богословие* изобщо.

2. Данни за кандидата

Клара Тонева придобива магистърска степен по богословие в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1995 г. Защишава докторска дисертация на тема „Положението на мюсюлманката като съвременно предизвикателство за исляма“ през 2004 г.

Хабилитира се в направление 2.4. Религия и теология (История на религиите) и е доцент по История на религиите в Бог. Ф. на СУ от 2012 г.

От 2006 до 2017 г. доц. Тонева е била научен ръководител на 14 дипломанти. Доцент Тонева е научен ръководител и на осем докторанта от които трима вече са защитили своите дисертации (през 2014, 2017 и 2021 г.), а един е в процедура по защита.

3. Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата

Представените за оценка научни трудове на кандидата са публикувани в периода от 2004-2021 г. Централно място сред тях заема монографията *Секуларизираната религиозност (2018)*, както и студиите *Мюсюлманинът като субект на ислямския морал и световъзприемане (2010)*; *Архимандрит проф. д-р Евтимий (Сапунджиев) – основоположникът на дисциплината История на религиите в българското богословие (2020)*, които имат пряко отношение към *Историята на религиите*.

Обобщено, по отношение на публикациите, представени за участие в конкурса за професор по 2.4. Религия и теология (История на религиите) може да се каже следното:

А) Научните трудове отговарят на минималните национални изисквания (по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ) и съответно на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „професор“ в научната област Хуманитарни науки и професионално направление 2.4. Религия и теология. Към *История на религиите* не могат да бъдат отнесени двете учебни пособия по Догматическо богословие от 2007 г. (*Въведение в Православното догматическо богословие* и *Приложение към Въведение в Православното догматическо богословие*, както и монографията от 2008 г. *Църквата – общност на любовта*.

б) представените от кандидата научни трудове не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност;

в) няма доказано по законоустановения ред плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

4. Характеристика и оценка на преподавателската дейност на кандидата

Учебно-педагогическа дейност на доц. Тонева в Богословския факултет е обобщена в справката за аудиторна й заетост през последните две учебни години. Във факултета води лекции по дисциплините: *История на религиите; История на монотеистичните религии; Религия и екстремизъм; Нехристиянски религиозни учения; Ислямска философия; Ислямът – основополагащи текстове, теология и култ*. В същото време – от 2017 до 2021 г. доц. Тонева е хоноруван преподавател във Военна академия „Г. С. Раковски“ по дисциплини, които имат пряко отношение към Историята на религиите. От представените доказателства е видно, че преподавателската дейност на кандидата е на очакваното за нейната академична длъжност ниво.

5. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения на кандидата съдържащи се в материалите за участие в конкурса

Могат да бъдат коментирани приноси в няколко области. На първо място бих открил развитието на дисциплината *История на религиите* в Богословския факултет, както и разгръщането на потенциалите, съдържащи се в нея, към по-широка аудитория. Ако в продължение на десетилетия *Историята на религиите* бе в „сянката“ на *Християнската апологетика*, то сега, в лицето на доц. Тонева като титуляр, дисциплината придобива по-отчетлив профил. В монографията *Секуларизираната религиозност* (2018) това е демонстрирано по категоричен начин. Нещо повече, в този труд историята на религиите граничи със социологията на религиите. Тази интердисциплинарност в методологията е удачно избрана оптика за анализ на съвременните предизвикателства пред Църквата и обществото.

На второ място бих открил научния подход към традиционните религии посредством диалогичност в изследванията; поставяне на ясни граници; изграждане на уважение към чуждата религиозна традиция, без да се накърняват чуждите религиозни чувства, но и без да се отстъпва от собствената вяра. Студиите и статиите, посветени на исляма, надграждат основата, положена с докторската дисертация и предходните монографични изследвания на доц. Тонева.

На трето място бих открил опита на кандидата в работата на „на терен“ за предпазване на страната ни от радикализация на религиозна основа. Преподавателския ѝ ангажимент във Военна академия, както и публикациите ѝ в тази област са следствие от този опит.

Цитиранията към днешна дата са 62. Последното е много добър атестат за разпознаването на доц. Тонева в нашия академичен контекст и индиректна оценка за качеството на нейната научна продукция.

6. Критични бележки и препоръки

Във връзка с казаното по-горе би било добре доц. Тонева да приложи справка за своята „видимост“ в международни бази данни за научна продукция. Справка за h-индекса (от Google Scholar) би била от полза също. Областта, в която тя работи е изключително актуална в международния академичен дискурс и оценявам липсата на подобни данни като пропуск. Предвид качествата на доц. Тонева обаче, смятам, че този недостатък може да бъде преодолян в обозримо бъдеще.

7. Лични впечатления за кандидата

Познавам Клара Тонева като лоялен и добросъвестен учен, като колега със заслужаващи уважение постижения в областта на Историята на религиите. Изпитвам искрено

уважение към способността ѝ да контекстуализира данните от историята в съвременната житейска, социална, църковна и академична ситуация. Смятам участието ѝ в този конкурс за закономерно, предвид многобройните научни постижения, с които се е утвърдила като продължител на делото на проф. архим. Евтимий Сапунджиев в Алма матер.

8. Заключение за кандидатурата

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, **потвърждавам**, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане от кандидата на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионално направление на конкурса. В частност кандидатът удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Давам своята **положителна** оценка на кандидатурата.

II. ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, **препоръчвам** на научното жури да предложи на компетентния орган по избора на Богословския факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ да избере Клара Асенова Тонева за академичната длъжност „професор“ в професионално направление 2.4. Религия и теология (История на религиите).

01.12.2021 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Мариан Стоядинов)

Забележка:

Становището се изготвя задължително на български и на английски език и е в препоръчителен обем 3 – 4 стандартни печатни страници.

Становището се предава в законоустановения срок на административния секретар по конкурса в електронен вид и в два подписани екземпляра на хартиен носител, запечатани в плик.